

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének H-FH-II-1016/2012. számú, fogyasztóvédelmi intézkedést tartalmazó határozata a KÖBE Közép-európai Kölcsönös Biztosító Egyesület számára.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (székhelye: 1013 Budapest, Krisztina krt. 39., a továbbiakban: Felügyelet) által a **KÖBE Közép-európai Kölcsönös Biztosító Egyesülettel** (székhelye: 1108 Budapest, Venyige u. 3., a továbbiakban: Biztosító) szemben hivatalból lefolytatott eljárás megállapításai alapján a következő

h a t á r o z a t o t

hozom:

I. Kötelezem a Biztosítót, hogy a 2013. január 1-jétől hatályos, a 2013. évre vonatkozó kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díjtartifa hirdetményének „A” és „B” jelű díjtáblájában a *Kilenc napi díjkedvezményre* vonatkozó részét a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvényben foglaltakkal összhangban álló tartalommal 2012. november 16-án, a 2012. október 30-án közzétett díjtartifája közlésével érintett sajtótermékekben, valamint honlapján jelentesse meg.

II. Kötelezem a Biztosítót, hogy a 2013. január 1-jétől hatályos, 2013. évre vonatkozó kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díjtartifa hirdetményének „B” jelű díjtáblájában a *Telefonos kedvezményre (kód: 29)* vonatkozó részét a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvényben foglaltakkal összhangban álló tartalommal 2012. november 16-án, a 2012. október 30-án közzétett díjtartifája közlésével érintett sajtótermékekben, valamint honlapján jelentesse meg.

III. Kötelezem a Biztosítót, hogy 2013. január 2-án – a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási díjtartifa meghirdetésére ezen időpontban hatályos jogszabályi rendelkezésekkel összhangban, az ekkor megengedett lehető leghamarabbi hatálybalépési időponttal – olyan kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díjtartifát hirdessen meg, amely az egyedi szerződések bonus-malus díjszorzóit a bonus-malus rendszerre vonatkozó jogszabályi előírásokkal összhangban – és valamennyi egyedi szerződésre kiterjedően – határozza meg.

A határozat ellen közigazgatási eljárás keretében fellebbezésnek nincs helye. Az ügyfél, illetve a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében az eljárás egyéb résztvevője a határozat felülvizsgálatát a közléstől számított **30 napon** belül jogszabálysértésre hivatkozással a Fővárosi Törvényszéktől keresettel kérheti. A keresetlevelet – a Fővárosi Törvényszéknek címezve – a Felügyeletnél kell 3 példányban benyújtani vagy ajánlott küldeményként postára adni. A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya. A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart. Tárgyalás tartását az ügyfél a keresetlevélben vagy az alperes közigazgatási szerv kereseti ellenkérelmének kézhezvételétől számított 8 napon belül írásban kérheti. Ennek elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Felügyelet a Psztv. 64. § (1) bekezdésében és a Psztv. 73. § (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján 2012. október 30. napján hivatalból célvizsgálatot indított a kötelező

gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Gfbt.) 23. §-ában meghatározott díjtartifa hirdetéssel kapcsolatos követelmények betartásának ellenőrzése céljából.

A Pszttv. 64. § (1) bekezdése alapján a Felügyelet kérelemre vagy hivatalból indított eljárás keretében ellenőrzi

a) a 4. §-ban meghatározott szervezet vagy személy által nyújtott szolgáltatást igénybe vevő fogyasztóval szemben tanúsítandó magatartásra vonatkozó kötelezettséget megállapító, a 4. §-ban felsorolt törvényekben vagy az azok végrehajtására kiadott jogszabályban előírt rendelkezések, valamint

b) az alábbi törvényekben meghatározottak szerint

ba) a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvény rendelkezéseinek,

bb) a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló törvény rendelkezéseinek, továbbá

bc) az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló törvény rendelkezéseinek (a továbbiakban az a) és a b) pont együtt: fogyasztóvédelmi rendelkezések), továbbá

c) az e törvény szerinti pénzügyi fogyasztói jogvitával kapcsolatos kötelezettség betartását, és - ide nem értve a szerződés létrejöttének, érvényességének, joghatásainak és megszűnésének, továbbá a szerződésszegésnek és annak joghatásainak megállapítását - eljár e rendelkezések megsértése esetén (a továbbiakban: fogyasztóvédelmi eljárás).

A Pszttv. 73. § (1) bekezdése szerint a Felügyelet a fogyasztóvédelmi rendelkezések betartásának ellenőrzése céljából meghatározott szervezetnél vagy személynél célvizsgálatot vagy több szervezetnél vagy személynél témavizsgálatot tarthat. A Felügyelet a Biztosítónál a díjtartifa vonatkozásában célvizsgálatot folytatott le.

A FOGYASZTÓVÉDELMI VIZSGÁLAT SORÁN MEGÁLLAPÍTOTT TÉNYÁLLÁS, JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET, A TÉNYÁLLÁS MINŐSÍTÉSE

A vizsgálat keretében a Felügyelet ellenőrizte a Biztosítónak a Magyar Hírlap és a Napi Gazdaság 2012. október 30-ai számában megjelent, a 2013. január 1-jétől hatályos, 2013. évre vonatkozó díjtartifa hirdetményét.

I. AZ ÉVES DÍJBÓL ADOTT, KILENC NAPI DÍJNAK MEGFELELŐ DÍJKEDVEZMÉNY VIZSGÁLATA

I.1 Tényállás

A díjtartifa hirdetmény „A” jelű díjtábla című fejezete az alábbiak szerint rendelkezik:

„Az éves díjból kilenc napi díjjal kevesebb díj fizetendő arra a nem flotta, január 1. kockázatviselés kezdetű szerződésre, amelyre a 2013-ban kezdődő biztosítási év első díjfizetési periódusára esedékes díjrészletét a szerződő annak esedékessé válásáig – a biztosítási év első napjáig – megfizeti.”

A díjtartifa hirdetmény „B” jelű díjtábla című fejezete a fentiekhez hasonló rendelkezést tartalmaz:

„Az éves díjból kilenc napi díjjal kevesebb díj fizetendő arra a nem flotta, 2012. január 1. kockázatviselés kezdetű szerződésre, amelyre a 2013-ban kezdődő biztosítási év első díjfizetési periódusára esedékes díjrészletét a szerződő annak esedékessé válásáig – a biztosítási év első napjáig – megfizeti.”

I.2. Jogszabályi környezet

A Gfbt. 23. §-a a díjtarifáról és annak meghirdetéséről az alábbiak szerint rendelkezik:

*„23. § (1) A biztosító a díjat minden egyedi szerződés vonatkozásában a meghirdetett díjtarifa alapján alakítja ki és azt az adott biztosítási időszak alatt - a bonus-malus rendszerre vonatkozó külön rendeletben meghatározottak kivételével - nem változtatja meg.
(2) A biztosítási időszakra, valamint a határozott tartamú szerződésre az időszak, illetve a tartam kezdőnapján érvényben lévő díjtarifát kell alkalmazni.
(3) A biztosító köteles minden egyedi szerződés vonatkozásában a (2) bekezdésben meghatározottak szerint alkalmazandó, a következő naptári évre vonatkozó díjtarifáját október 30-ig legalább két országos napilapban és a honlapján meghirdetni.
(4) A biztosító a meghirdetett díjtarifáját nem változtathatja meg.”*

A Gfbt. 3. § 5. pontja határozza meg a díjtarifa fogalmát:

„díjtarifa: külön rendeletben meghatározott gépjármű-kategóriánként, és - a flotta kivételével - bonus-malus osztályonként, egy meghatározott naptári évre vonatkozóan a biztosító által megállapított alapidjak és a díj meghatározásánál alkalmazható valamennyi korrekciós tényező összessége. „

A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 3. §-a az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

*„3. § (1) Tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat.
(2) Tisztességtelen az a kereskedelmi gyakorlat,
a) amelynek alkalmazása során a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója nem az ésszerűen elvárható szintű szakismerettel, illetve nem a jóhiszeműség és tisztesség alapelveinek megfelelően elvárható gondossággal jár el (a továbbiakban: szakmai gondosság követelménye), és
b) amely érzékelhetően rontja azon fogyasztó lehetőségét az áruval kapcsolatos, a szükséges információk birtokában meghozott tájékozott döntésre, akivel kapcsolatban alkalmazzák, illetve akihez eljut, vagy aki a címzettje, és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készteti, amelyet egyébként nem hozott volna meg (a továbbiakban: a fogyasztói magatartás torzítása), vagy erre alkalmas.”
(3) A (2) bekezdés értelmében tisztességtelen különösen az a kereskedelmi gyakorlat, amely megtévesztő (6. § és 7. §) vagy agresszív (8. §).”*

Az Fttv. 7. § (1) bekezdése szerint:

*„7. § (1) Megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely
a) — figyelembe véve valamennyi tényszerű körülményt, továbbá a kommunikáció eszközének korlátait — az adott helyzetben a fogyasztó tájékozott ügyleti döntéséhez szükséges és ezért jelentős információt elhallgat, elrejt, vagy azt homályos, érthetetlen, félreérthető vagy*

*időszerűtlen módon bocsátja rendelkezésre, vagy nem nevezi meg az adott kereskedelmi gyakorlat kereskedelmi célját, amennyiben az a körülményekből nem derül ki, és
b) ezáltal a fogyasztót olyan üzleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas
(a továbbiakban: megtévesztő mulasztás).”*

Az Fttv. 7. § (3) bekezdése szerint:

„(3) E § alkalmazásában

a) az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusában,

b) kötelező európai uniós jogi aktus rendelkezéseinek átültetése céljából elfogadott külön jogszabályi rendelkezésekben, illetve

c) az 1. § (4) bekezdésének a)-d) pontja, valamint (5) bekezdésének b) pontja szerinti külön jogszabályi rendelkezésekben

meghatározott tájékoztatási követelményekben előírt információ az ott meghatározott kereskedelmi kommunikáció tekintetében jelentős.”

Az Fttv. 1. § (4) bekezdése a) pontja értelmében a biztosítási szolgáltatással kapcsolatban külön törvény vagy az annak végrehajtására kiadott jogszabály a fogyasztók tájékoztatására vonatkozóan az Fttv-ben foglalt szabályokon túl részletesebb, illetve szigorúbb szabályokat írhat elő.

Az Fttv. 2. § d) pontja szerint kereskedelmi gyakorlat: *„a vállalkozásnak, illetve a vállalkozás érdekében vagy javára eljáró személynek az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartása, tevékenysége, mulasztása, reklámja, marketingtevékenysége vagy egyéb kereskedelmi kommunikációja.”*

Az Fttv. 2. § a) pontja szerint fogyasztó: *„az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy.”*

Az Fttv. 2. § h) pontja alapján e törvény alkalmazásában üzleti döntés: *„a fogyasztó arra vonatkozó döntése, hogy kössön-e, illetve hogyan és milyen feltételek mellett kössön szerződést, továbbá hogy gyakorolja-e valamely jogát az áruval kapcsolatban.”*

I.3. A tényállás minősítése

I.3.1 Az Fttv. alkalmazhatósága

Az Fttv. 1. § (4) bekezdése a) pontja értelmében a biztosítási szolgáltatással kapcsolatban külön törvénynek vagy az annak végrehajtására kiadott jogszabálynak a fogyasztók tájékoztatására vonatkozóan megfogalmazott rendelkezése szerint előírt tájékoztatás jelentős információnak minősül. A fentiekre való tekintettel a fogyasztói döntés meghozatala szempontjából a Gfbt. 23. §-a által előírt díjtarifa hirdetés jelentős információként értékelendő.

A Felügyelet megállapította, hogy a Biztosító által meghirdetett díjtarifa az Fttv. 2. § d) pontjára tekintettel kereskedelmi gyakorlatnak minősül. Megállapítható ugyanis, hogy a díjtarifa a Biztosító által nyújtott, a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó szolgáltatása díjszabását tartalmazza. A Felügyelet megállapítása szerint a Biztosító által

közzétett díjtartifa alkalmas a fogyasztók üzleti döntésének befolyásolására, hiszen a fogyasztók a díjtartifa ismeretében döntenek arról, hogy fennálló kötelező felelősségbiztosításra vonatkozó szerződésüket az adott biztosítónál fenntartsák, avagy annak felmondása mellett új biztosítási szerződés megkötésére tegyenek ajánlatot.

Megállapítható továbbá, hogy a közzétett díjtartifát a Biztosító az Fttv. 2. § a) pontja szerinti fogyasztónak minősülő személyek vonatkozásában is alkalmazza, hiszen a „Személygépjárművek és tehergépjárművek alapidíjai” címszó alatt valamennyi személygépkocsira és tehergépkocsira vonatkozó szerződés értendő, így a természetes személy fogyasztók által üzemeltett gépjárművekre kötött kötelező gépjármű-felelősségbiztosítások is.

Az Fttv. 2. § h) pontja alapján megállapítható, hogy a fogyasztó biztosítási szerződés megkötésére vonatkozó ajánlatának megtétele, ezzel együtt jelenleg érvényben lévő szerződésének felmondása az Fttv. alkalmazásában üzleti döntésnek minősül.

A Felügyelet megállapítása szerint a Gfbt. által meghatározott, a díjtartifa meghirdetésére vonatkozó kötelezettség azt a célt szolgálja, hogy a gépjármű üzemeltetői egyszerűen és átlátható módon tájékozódjanak az egyes biztosítók díjtartifáiról. A Felügyelet megállapítása szerint a jogalkotó akarat, azaz az átláthatóság akkor érvényesülhet, ha a biztosító a Gfbt. szerinti felkészülési időben, gondos eljárás mellett alakítja ki a hirdetmény tartalmát, és gondoskodik arról, hogy a hirdetmény pontosítást már nem igénylő módon kerüljön megjelentetésre.

A díjtartifa hirdetmény kapcsán előírt jogszabályi kötelezettség indoka, hogy lehetővé tegye valamennyi kötelező gépjármű felelősségbiztosítási szerződéskötési kötelezettséggel terhelt üzemeltető számára, hogy a meglévő, illetve a társbiztosítóknál köthető biztosításának következő biztosítási időszakra vonatkozó díját — a biztosítók közzétételei alapján — egyértelműen meghatározza, ezáltal a számára legelőnyösebb biztosítás megkötésére tegyen ajánlatot. Ennek alapján az egyedi díjak megállapításához szükséges, közzéteendő díjtartifának (egyben számítási módszernek) pontosan és teljes körűen tartalmaznia kell, hogy milyen adatok, körülmények figyelembevételével állapítható meg a díjszabás hatálya alá tartozó szerződés egyedi díja.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a díjtartifa alkalmazása feltételeinek meghatározásával kapcsolatos tájékoztatás nem megfelelően világos, nem minden feltételre kiterjedő meghirdetése alkalmas arra, hogy a fogyasztót olyan üzleti döntés meghozatalára készítse, amelyet a teljes körű információk birtokában egyébként nem hozott volna meg.

I.3.2 Minősítés

A Biztosító díjtartifa hirdetményének vizsgálata során a Felügyelet megállapította, hogy a Biztosító a fent hivatkozott kedvezmény meghirdetésével nem biztosította azt, hogy az üzemeltetők üzleti döntésük, azaz a Biztosító részére esetlegesen adandó ajánlatuk vonatkozásában valamennyi releváns információ figyelembe vételével járjanak el, és a valós tényeknek megfelelő ajánlatot tehessenek a Biztosító részére. Ennek oka az, hogy az üzemeltető a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási ajánlatának megtételével egy időben a biztosítás első díjfizetési periódusra esedékes díjrészletének pontos összegével kapcsolatban csak feltételezéssel élhet, mivel az üzemeltető számára nem ítélt meg egyértelmű módon, hogy az ajánlat megtételének időpontjában feltüntetett és általa teljesítendő biztosítási

díj a „kilenc napi díjnak megfelelő kedvezményt” tartalmazza-e. Ennek alapján az üzemeltartó az ajánlat megtételekor nincs abban a helyzetben, illetve a kedvezmény igénybevételekor nem tudja előre megítélni, hogy számára a „kilenc napi díjnak megfelelő kedvezménnyel” csökkentett vagy a teljes biztosítási időszakra vonatkozó összeget kell-e az esedékesség időpontjáig teljesítenie. Előzőekre tekintettel az üzemeltartó olyan biztosítási szerződésre tesz ajánlatot, amelynek díja a szerződés megkötésének időpontjában nem állapítható meg pontosan, mert a díj kialakításában egy bizonytalansági tényező is szerepet játszik. Az üzemeltartó számára a tekintetben is kiemelkedően fontos annak pontos ismerete, hogy a teljes díjat vagy a „kilenc napi díjnak megfelelő kedvezménnyel” csökkentett díjat kell-e teljesítenie, mert abban az esetben, ha a teljes összeg befizetését kell teljesítenie, akkor az üzemeltartó a „kilenc napi díjnak megfelelő kedvezmény” összegét illetően kiszolgáltatottá válhat a Biztosító díjvisszatérítési hajlandósága tekintetében.

A díjtarifa hirdetmény megfogalmazása aggályos továbbá abból a szempontból is, hogy nem egyértelmű az üzemeltartók részére, hogy a biztosítási év első díjperiódusára esedékes díjrészletnek a biztosítási év első napjáig a Biztosító számlájára be kell-e érkeznie, vagy az üzemeltartó a feltételt akkor is teljesítette, ha a biztosítási év első napjáig a banki átutalást elindította, vagy a díjat a postai készpénzáttutalási megbízáson feladta.

A Felügyelet megállapította, hogy a fentiek szerint közölt díjtarifa feltétel alkalmas volt arra, hogy a fogyasztót olyan helyzetbe hozza, hogy az esetében fizetendő díj kiszámításakor ne tudjon tekintettel lenni valamennyi díjmódosító tényezőre, ezáltal a fogyasztó olyan, a szerződés megkötésére vonatkozó üzleti döntést is hozhat, amelyet valamennyi információ birtokában nem hozott volna meg.

Az Fttv. 7. § (2) bekezdése szerint, ha a kommunikáció eszköze térbeli vagy időbeli korlátokat támaszt, ezeket az akadályokat és minden olyan intézkedést, amelyet a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója annak érdekében tett, hogy az információt más módon eljuttassa a fogyasztókhoz, figyelembe kell venni annak megítélésénél, hogy fennállt-e megtévesztő mulasztás.

E rendelkezés alapján a tényállás megítélésekor a Felügyelet figyelembe vette, hogy a Gfbt. 23. §-a szerint a Biztosító a díjat minden egyedi szerződés vonatkozásában a meghirdetett díjtarifa alapján alakítja ki és azt az adott biztosítási időszak alatt – a bonus-malus rendszerre vonatkozó külön rendeletben meghatározottak kivételével – nem változtatja meg, és a biztosító köteles minden egyedi szerződés vonatkozásában az alkalmazandó, a következő naptári évre vonatkozó díjtarifáját október 30-ig legalább két országos napilapban és a honlapján meghirdetni. A Felügyelet figyelembe vette továbbá azt is, hogy a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díjára vonatkozó díjtétel nem minden részletre kiterjedő és világos, a fogyasztók döntési szabadságát nem teljes körűen szolgálja, tekintettel arra, hogy a Biztosító a teljes díjtarifáját, valamint az abban foglalt kedvezmények feltételeit teljes körűen és egyértelműen volt köteles az üzemben tartó fogyasztók rendelkezésére bocsátani.

A Felügyelet a fentiek alapján megállapította, hogy a Biztosító fentiek szerinti magatartása az Fttv. 7. § (1) bekezdése szerinti megtévesztő mulasztást valósította meg, mely sérti az Fttv. 3. § (1) bekezdését.

II. A TELEFONOS KEDVEZMÉNY VIZSGÁLATA

II.1 Tényállás

A „B” jelű díjtáblában a telefonos kedvezménnyel kapcsolatban az alábbi tájékoztatás található:

„(16) Telefonos kedvezményben részesül, aki igényli ezt a kedvezményt, és azáltal, hogy megadja telefonszámát, hozzájárul, hogy a megadott telefonszámon a biztosító biztosítással kapcsolatos információkkal keresse meg. A kedvezményt a szerződés kezdetéig kell kérni. A netrisk.hu, biztositas.hu internetes alkuszi oldalakon a kedvezmény csak abban az esetben érvényesíthető, amennyiben a KGFB díj oldalon – azon az oldalon, amelyen a KGFB biztosítók díjai összehasonlításra kerülnek – megjelenítik a KÖBE lakásbiztosításának KGFB adatokból számított díját.”

II.2 Jogsabályi környezet

E kedvezmény megítélésével kapcsolatban alkalmazandó a határozat indokolása I. pontja szerint már tárgyaltnak megfelelően a Gfvt. 23. §-a (1), (2), (3), (4) bekezdése, valamint 3. § 5. pontja, az Fttv. 3. § (1), (2) és (3) bekezdése, 7. § (1) és (3) bekezdése, 1. § (4) bekezdése a) pontja, 2. § a) d) és h) pontja vonatkozásában kifejtettek.

II.3 A tényállás minősítése

II.3.1 Az Fttv. alkalmazhatósága

Jelen pontban is irányadó az I.3.1 fejezetben foglalt rendelkezések.

II.3.2 Minősítés

A Felügyelet megállapítása szerint a „B” jelű díjtáblán a Biztosító a telefonos kedvezmény leírásában a kedvezmény érvényesítését olyan feltétel fennállásához köti, amely a fogyasztó által nem befolyásolható és a fogyasztó nem is rendelkezik arra vonatkozó információval, hogy milyen egyedi körülmények bekövetkezésétől függ a feltétel fennállása. Az ugyanis, hogy a netrisk.hu és biztositas.hu internetes alkuszi oldalon megjelenítésre kerül-e a Biztosító lakásbiztosításának KGFB adatokból számított díja, független a szerződést kötni kívánó üzemeltartótól, akinek arra vonatkozóan sincs információja, hogy a lakásbiztosítás megjelenítését az adott internetes oldalakon milyen tényezők befolyásolják.

A Felügyelet álláspontja szerint továbbá a szerződést kötni kívánó üzemeltartóktól nem várható el, hogy a rá vonatkozó következő évi díjtételekkel kapcsolatos ügyleti döntésük meghozatala során, azaz annak eldöntésénél, hogy kössenek-e, és melyik Biztosítónál kössenek kötelező-gépjármű felelősségbiztosítási szerződést – olyan szempontot érvényesítsenek, amely természeténél fogva ügyleti döntésüktől idegen. Az ugyanis, hogy az a netrisk.hu és a biztositas.hu internetes alkuszi oldalakon az üzemeltartó a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási díját annak figyelembe vételével kalkulálja, hogy az oldalon megjelenítésre kerül-e a Biztosító lakásbiztosításának KGFB adatokból számított díja, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel eljáró fogyasztótól sem várható el.

A Felügyelet megállapította, hogy a fentiek szerint közölt díjtarifa alkalmas volt arra, hogy a fogyasztót olyan helyzetbe hozza, hogy az esetében fizetendő díj kiszámításakor ne tudjon tekintettel lenni valamennyi díjmódosító tényezőre, ezáltal a fogyasztó olyan, a szerződés

megkötésére vonatkozó ügyleti döntést is hozhat, amelyet valamennyi információ birtokában nem hozott volna meg.

Az Fttv. 7. § (2) bekezdése szerint, ha a kommunikáció eszköze térbeli vagy időbeli korlátokat támaszt, ezeket az akadályokat és minden olyan intézkedést, amelyet a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója annak érdekében tett, hogy az információt más módon eljuttassa a fogyasztókhoz, figyelembe kell venni annak megítélésénél, hogy fennállt-e megtévesztő mulasztás.

E rendelkezés alapján a tényállás megítélésekor a Felügyelet figyelembe vette, hogy a Gfbt. 23. §-a szerint a Biztosító a díjat minden egyedi szerződés vonatkozásában a meghirdetett díjtartifa alapján alakítja ki és azt az adott biztosítási időszak alatt – a bonus-malus rendszerre vonatkozó külön rendeletben meghatározottak kivételével – nem változtatja meg, és a biztosító köteles minden egyedi szerződés vonatkozásában az alkalmazandó, a következő naptári évre vonatkozó díjtarifáját október 30-ig legalább két országos napilapban és a honlapján meghirdetni. A Felügyelet figyelembe vette továbbá azt is, hogy a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díjára vonatkozó díjtétel nem minden részletre kiterjedő és világos, a fogyasztók döntési szabadságát nem teljes körűen szolgálja, tekintettel arra, hogy a Biztosító a teljes díjtarifáját, valamint az abban foglalt kedvezmények feltételeit teljes körűen és egyértelműen volt köteles az üzemben tartó fogyasztók rendelkezésére bocsátani.

A Felügyelet a fentiek alapján megállapította, hogy a Biztosító fentiek szerinti magatartása az Fttv. 7. § (1) bekezdése szerinti megtévesztő mulasztást valósította meg, mely sérti az Fttv. 3. § (1) bekezdését.

III. A KÖTELEZŐ GÉPJÁRMŰ-FELELŐSSÉGBIZTOSÍTÁS BONUS-MALUS OSZTÁLY SZORZÓINAK VIZSGÁLATA

III.1 Tényállás

A vizsgálat keretében a Felügyelet ellenőrizte a Biztosítónak a Magyar Hírlap és a Napi Gazdaság 2012. október 30-ai számában megjelent, a 2013. január 1-jétől hatályos díjtartifa hirdetményét.

A Biztosító 2013. január 1-jétől hatályos kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díjtartifa hirdetményének „Személygépjárművek – 2011. előtti kockázatviselési kezdetű szerződésekre” című részében foglalt „Bonus/malus szorzó” táblázatában, az A0, B1, B2 és B3 osztály esetén 1,06 szorzó, a B4, B5, B6 és a B7 osztály esetén pedig 0,86 szorzó van feltüntetve.

A Biztosító ezen hirdetményének „Személygépjárművek – 2011-es kockázatviselési kezdetű szerződésekre” című táblázat „Bonus/malus szorzó” részében az A0, B1 és B2 osztály esetén 0,90 szorzót, a B3, B4, B5, B6, B7 és B8 osztály esetén 0,75 szorzót, a B9 és B10 osztály esetén pedig 0,70 szorzót tüntet fel.

A Biztosító 2013. január 1-jétől hatályos kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díjtartifa hirdetményének „Tehergépjárművek – 2011. előtti kockázatviselési kezdetű szerződésekre” című részében foglalt „Bonus/malus szorzó” táblázatában, az A0, B1, B2 és B3 osztály esetén 1,01 szorzót alkalmaz, a B4, B5, B6 és B7 osztály esetében pedig 0,81 szorzót tüntet fel.

A Biztosító 2013. január 1-jétől hatályos kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díjtarifa hirdetményének „Tehergépjárművek – 2011-es kockázatviselési kezdetű szerződésekre” című táblázat „Bonus/malus szorzó” részében az A0, B1 és B2 osztály esetén 0,90 szorzót, a B3, B4, B5, B6, B7 és B8 osztály esetén pedig 0,75 szorzót alkalmaz.

A Biztosító 2013. január 1-jétől hatályos kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díjtarifa hirdetményének „Személygépjárművek – 2012-es kockázatviselési kezdetű szerződésekre” című táblázat „Bonus/malus szorzó” részében az A0 és B1 osztály esetén 0,90 szorzót, a B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9 és B10 osztály esetén 0,75 szorzót tüntet fel.

A Biztosító 2013. január 1-jétől hatályos kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díjtarifa hirdetményének „Személygépjárművek – 2013-as kockázatviselési kezdetű szerződésekre” című táblázat „Bonus/malus szorzó” részében a B1, B2 és B3 osztály esetén 0,70 szorzó, a B4, B5, B6, B7, B8, B9 és B10 osztályok esetén pedig 0,65 szorzó van feltüntetve.

A Biztosító 2013. január 1-jétől hatályos kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díjtarifa hirdetményének „Tehergépjárművek – 2012-es kockázatviselési kezdetű szerződésekre” című táblázat „Bonus/malus szorzó” részében az A0 és B1 osztály esetén 0,90 szorzót, a B2, B3, B4, B5, B6 és B7 osztály esetén 0,75 szorzót, a B8, B9 és B10 osztály esetén pedig 0,70 szorzót tüntet fel.

A Biztosító jelen hirdetményének „Tehergépjárművek – 2013-as kockázatviselési kezdetű szerződésekre” című táblázat „Bonus/malus szorzó” részében a B1, B2, B3, B4, B5 és B6 osztály esetén 0,70 szorzót, a B7, B8, B9 és B10 osztály esetén pedig 0,65 szorzót alkalmaz.

III.2 Jogsabályi környezet

A Gfbt. 25. §-ában foglaltak szerint:

25. § (1) Az üzemben tartó a kármentes időszakhoz igazodó díjkedvezményre (bonus) jogosult, illetve az okozott és a biztosító teljesítési kötelezettségét kiváltó káresemények számához igazodó díjtöbblet (malus) fizetésére köteles.

(2) A biztosítók külön rendeletben meghatározottak szerint kötelesek a kártörténeti adatokat felhasználni, a kártörténeti adatokon alapuló bonus-malus rendszert működtetni, továbbá a kártörténeti igazolásokat kiadni.

A bonus-malus rendszer, az abba való besorolás, illetve a kártörténeti igazolások kiadásának szabályairól szóló 21/2011. (VI.10.) NGM rendelet (továbbiakban: Rendelet) 2. § szerint:

2. § (1) A bonus-malus rendszer a személygépkocsira, motorkerékpárra, autóbuszra, tehergépkocsira, vontatóra, mezőgazdasági vontatóra terjed ki.

(2) A bonus-malus rendszer az (1) bekezdés szerinti gépjármű-kategóriák vonatkozásában egy A00 alap, 10 bonus és 4 malus osztályból áll.

(3) A biztosító az egyedi szerződéseket díjmegállapítás céljából az új biztosítási időszakot közvetlenül megelőző biztosítási időszak és az új biztosítási időszak kezdő napjai közötti időtartam kártörténeti adatai alapján az 1. melléklet szerinti táblázatban meghatározott módon a bonus-malus osztály valamelyikéhez hozzárendeli (besorolás).

(4) A biztosító köteles a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási egyedi szerződéseit a bonus-malus rendszer szerint nyilvántartani.

III.3 A tényállás minősítése

A Gfbt. 25. § (1) bekezdése szerint — a bonus-malus rendszer keretében — az üzemben tartó a „kármentes időszakhoz igazodóan” szerezhethet jogosultságot a díjkezdvezményre, míg a biztosító teljesítési kötelezettségét kiváltó káresemények számához igazodó díjtöbblet fizetésére köteles. A Biztosító a rendelet 1. számú mellékletének megfelelő bonus-malus osztály valamelyikébe köteles besorolni az egyedi szerződéseket, a vonatkozó kártörténeti adatok alapján.

A tárgyalt jogszabályi előírások az előbbiek szerint tehát eltérést nem engedő módon meghatározzák az üzemben tartónak a kárelőzményi adatok alapján történő besorolási jogosultságát, ezzel együtt pedig a Biztosító besorolási kötelezettségét. A jogszabályi előírások ugyanakkor nem csupán az adott szerződés bonus-malus besorolási módját határozzák meg, hanem azt is rögzítik, hogy az üzemben tartó a kármentes időszak figyelembe vételével, ahhoz igazodóan, annak mértékére figyelemmel díjkezdvezményre jogosult. Erre való tekintettel a Gfbt. rendelkezése alapján a Biztosító csak olyan bonus-malus rendszert alakíthat ki, amelyben az alkalmazott szorzószámok úgy kell igazodjanak az egyes bonus-malus osztályokhoz, hogy azok tükrözzék a kedvezőbb besorolás tényét. A jogalkotó által kialakított bonus-malus rendszer nem vitatható célja ugyanis, hogy a kármენტességet az elért bonus-fokozatnak megfelelő díjkezdvezménnyel jutalmazza, míg a károkozást - a káresemények számától függően - a bonus-malus besorolásban elért fokozat elvesztésével és így az alkalmazandó szorzó emelésével szankcionálja. A Felügyelet értelmezésében ugyanis a kötelező gépjármű felelősségbiztosítás rendszeréhez kapcsolódó és nem mellőzhetően figyelembe veendő bonus-malus rendszer, illetőleg bármely, jogszabály által kötelezően figyelembe veendőnek minősített, kártörténetet értékelő rendszer mint sajátos jogpolitikai eszköz alapvető funkciója a közúti közlekedés rendjének, mint a jelen kor egyik vitathatatlanul kiemelkedő társadalmi érdekének fenntartása, erősítése a közúti közlekedésben részt vevő szereplők anyagi érdekelttségének megteremtésén és motivációján keresztül. Ezt a jogalkotói célt a Felügyelet olyan kiemelkedő jelentőségűként értelmezi, amely túlmutat az egyes biztosítók saját üzletpolitikai megfontolásain, így a saját üzletpolitikai szándékok semmilyen módon nem írhatják felül, nem semlegesíthetik ezen jogpolitikai célok érvényesülését, mivel ennek megengedése közvetett módon a közúti közlekedés szereplőinek a – még a gondatlan – károkozást elkerülő magatartásra, a lehető legkörültekintőbb gépjárművezetésre irányuló motivációit lehet képes gyengíteni.

Megállapítható, hogy a hirdetményben foglalt, eltérő bonus-malus fokozatokhoz kapcsolódó azonos szorzók alkalmazásával a Biztosító – sok esetben – a kedvezőtlenebb bonus besorolású üzemben tartónak azonos kedvezményt biztosít a magasabb bonus besorolásban található üzemben tartóval szemben, amely ellentétben áll a bonus-malus besorolás alkalmazásának céljával, a jogalkotó szándékával, továbbá sérti a Biztosítóval szerződő üzemben tartók érdekeit. A Biztosító által alkalmazott bonus-malus rendszer ugyanis rejtett módon lényegében visszasorolást eredményező szorzószámokat tartalmaz akkor, amikor a Biztosító a magasabb kedvezményre jogosult üzemben tartót egyenlő módon díjazza a kevesebb bonus fokozatot elért, illetve a bonus-szal nem rendelkező, A0 osztályba tartozó üzemben tartóhoz képest.

A Felügyelet a fentiek alapján megállapította, hogy a Biztosító a fenti eljárásával megsértette a Gfbt. 25. § (1) bekezdését.

IV. A FELÜGYELET ÁLTAL ALKALMAZOTT INTÉZKEDÉS

A Psztv. 71. § (1) bekezdése szerint:

„71. § (1) Ha a Felügyelet megállapítja a fogyasztóvédelmi rendelkezések vagy a fogyasztóvédelmi ellenőrzés során hozott határozatának megsértését, a 61. § (4) bekezdés a), c) és e)-i) pontjában felsoroltak figyelembevételével és az arányosság követelményének szem előtt tartásával az alábbi jogkövetkezményeket alkalmazza:

d) határidő tűzésével a feltárt hibák, hiányosságok megszüntetésére kötelezheti a jogsértőt azzal, hogy az a hibák, hiányosságok megszüntetése érdekében tett intézkedésekről köteles értesíteni a Felügyeletet.”

A Felügyelet a feltárt jogszabálysértésre tekintettel a határozat rendelkező része szerint a Biztosítót arra kötelezte, hogy a 2013. január 1-jétől hatályos, 2013. évre vonatkozó kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díjtarifa hirdetményének „A” és „B” jelű díjtáblájában a *Kilenc napi díjkedvezményre* vonatkozó részét az Fttv.-ben foglaltakkal összhangban álló tartalommal, jogszabálysértést nélkülöző módon 2012. november 16-án, a 2012. október 30-án közzétett díjtarifája közlésével érintett sajtótermékekben, valamint a honlapján jelentesse meg.

A Felügyelet a feltárt jogszabálysértésre tekintettel a határozat rendelkező része szerint a Biztosítót arra kötelezte, hogy a 2013. január 1-jétől hatályos, 2013. évre vonatkozó kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díjtarifa hirdetményének „B” jelű díjtáblájában a *Telefonos kedvezményre (kód: 29)* vonatkozó részét az Fttv.-ben foglaltakkal összhangban álló tartalommal, jogszabálysértést nélkülöző módon 2012. november 16-án, a 2012. október 30-án közzétett díjtarifája közlésével érintett sajtótermékekben, valamint a honlapján jelentesse meg.

A Felügyelet a feltárt jogszabálysértésre tekintettel a határozat rendelkező része szerint a Biztosítót arra kötelezte, hogy a 2013. január 2-án – a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási díjtarifa meghirdetésére ezen időpontban hatályos jogszabályi rendelkezésekkel összhangban, az ekkor megengedett lehető leghamarabbi hatálybalépési időponttal – olyan kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díjtarifát hirdessen meg, amely az egyedi szerződések bonus-malus díjszorzóit a bonus-malus rendszerre vonatkozó jogszabályi előírásokkal összhangban – és valamennyi egyedi szerződésre kiterjedően – határozza meg.

A jogsértés megszüntetése érdekében tett intézkedésről a Felügyelet értesítésének előírását a Felügyelet arra való tekintettel mellőzte, hogy hivatalból figyelemmel kíséri a kötelezettség teljesítését.

A Felügyelet az általa alkalmazott, a határozat rendelkező része szerinti intézkedéssel látta elérhetőnek azt a jogalkalmazói célt, hogy a Biztosító a közzétett díjtarifának a fogyasztók megtévesztésére alkalmas hivatkozásait mihamarabb kijavítsa és a Felügyelet így megakadályozza a díjtarifa kifogásolt rendelkezése miatti szerződéskötésekből eredő vitás helyzetek kialakulását, a megtévesztő tájékoztatásra alapított üzleti döntések meghozatalát.

A Felügyelet a fentiek szerint határozatában számot adott azon körülményekről, amelyek alapján indokoltnak és szükségesnek tartotta a fentiekben megjelölt jogkövetkezmények alkalmazását.

A határozatot a Felügyelet a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 71. § (1) bekezdése alapján, a

Psztv. 4. § (1) bekezdése a)-r) pontjában, valamint a 64. § - 73. §-aiban, valamint az Fttv. 10. § (2)-(4) bekezdéseiben biztosított hatáskörében eljárva hozta meg.

A határozat elleni jogorvoslatról szóló tájékoztatás a Ket. 100. § (1) bekezdés d) pontján, a 100. § (2) bekezdésén, 109. § (1) bekezdésén, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 326. § (7) bekezdésén, a 327. § (1)-(2) bekezdésein, a 330. § (2) bekezdésén, a 332. § (2a) bekezdésén és a 338. § (1)-(3) bekezdésein alapul.

A határozat a Ket. 73/A. § (1) bekezdés c) pontja és 73/A. § (3) bekezdése értelmében a közlés napjával jogerős.

Budapest, 2012. november 10.

Dr. Szász Károly s.k.
a PSZÁF elnöke